

EGYHÁZI INKULTURÁCIÓ A SZENTEK NÉPI TISZTELETÉBEN

I. Az egyházi inkulturáció

Amióta parancsba vette, hogy „tanítsatok minden népet” (Mt 28, 19–20), az apostoli pünkösdkor pedig „ki-ki tulajdon nyelvén hallotta beszélni” a hithirdetőket, és Pál apostol is az emberi azonosulást sürgette (vö. 1Kor 9, 20-27), azóta az Egyház mindig is figyelembe vette a népek sajátos kultúrájába való beilleszkedést.

A történelmi példák sokaságát lehetne idézni, pl. *Szent Ágoston* (354–430); (az egyház), „...minden népből hívja magához polgárait, ... nem bánja, ha szokásokban, törvényekben és berendezkedésekben különbség található, amelyek a földi béke elnyerésére vagy megőrzésére szolgálnak. ... él azokkal a dolgokkal, amelyek a halandó emberi természethez tartoznak.”¹ Nagy Szent Gergely pápa az angliai misszióba küldött *Ágoston* püspöknek írta (540–604): „Te ismered a római egyház szokását, amelyben naggyá lett. Azonban jónak látom, ... hogy válszd ki mindenegyes egyház szokásaiból, ami csak jámbor, vallásos és helyes. És gyűjtsd ezeket mintegy virágcsokorba és mint szokást, vezesd be az angolok szellemiségébe.”²

Ha az ilyen figyelmet esetenként elhanyagolták, sőt meg is tiltották, az súlyos bajokat okozott. Ennek kirívó példája az un. *alkalmazkodási vita*, amellyel a szépen induló XVI. századi indiai és kínai hitterjesztést a XVIII. század elején hosszú időre tönkretették. Szűklátókörű túlbuzgók hit-árulásként állították be a jezsuiták távolkeleti gyakorlatát (öltözködésben, nyelvben és a helyi szokások megőrzésében). Következménye lett a helyi hatalom gyanakvása, majd pedig a kitiltás, sőt az üldözés.³

Pedig akkor már írásban adta a római *Hitterjesztés Kongregációja*, hogy „Semmi képpen se törekedjete arra és semmi oknál fogva se győzködjete azon, hogy ezek a népek szertartásaikat, szokásaikat és viselkedésüket megváltoztassák, ha csak nem nyilvánvalóan ellenkeznek a keresztény hittel és erkölcsökkel. Mi lenne lehetetlenebb, minthogy...Európa valamely részét Kínába áttelepíteni? A hitet vigyétek át, mely egyetlen népnek szertartását vagy szokását sem veti meg; vagy sérti (hacsak nem gonoszak), hanem egyenesen épségben megőrzi...”⁴

Korunkban a *II. vatikáni zsinat* egyik határozata folytatja ezt a magatartást: „Népek szokásaiból és hagyományaiból, bölcsességéből és tudományából, művésze-

¹ Szent Ágoston: De Civitate Dei XIX, 17. – in: Migne PL, 41, 646.

² Nagy Szent Gergely: Epistola ad Augustinum Anglorum Episcopum. Epistolarum Liber XI, Ep. 64, – in: Migne PL. 77, 1186–87.

³ Erről bővebben Szántó Konrád: A katolikus egyház története II. 201–204.

⁴ Normae S. Congregationis de Propaganda Fide anno MDCLIX datae... in: Collectanea S.C. de Prop. Fide, 1907. I. 42a–b.N. 135. idézi P. Paschalis M. D' Elia SJ. 1958. 540.

téből és alkotóképességéből felhasználják mindazt, ami képes megdicsőíteni a Teremtőt, szemléltetni az Üdvözítő kegyelmét és kialakítani a keresztény életet.⁵

II. János Pál pápának visszatérő figyelmeztetése: „Az Egyház beilleszkedése a népek kultúrájába nagyon időigényes folyamat. Nem csupán külső alkalmazkodásról van itt szó, mert a beépülés: ‘az emberi kultúra valódi értékeinek belső átítatását jelenti azáltal, hogy a kereszténység a maga körébe vonja azokat, valamint a kereszténység begyökereztetését a különböző kultúrákba.’...⁶ Ezzel a beépüléssel az Egyház elevenné teszi az Evangéliumot a különböző kultúrákban, és ezzel be is kapcsolja a népeket kultúrájukkal együtt a saját közösségébe, ezzel átadja nekik saját értékeit, miközben átveszi az ő értékeiket és meg is újítja azokat. ... A kibontakozó egyházi közösségek az Evangéliumból ösztönözve idővel képesek lesznek arra, hogy keresztény tapasztalataikat saját kulturális örökségüknek megfelelő formában és módon fejezzék ki, mindig összhangban a hit tárgyi követelményeivel.”⁷ Ugyanitt idézi még VI. Pál pápának beszédét 1969-ből: „A kulturális beépülésnek Isten egész népét át kell fognia... nyerjen kifejezést a társadalmi életben, abban érlelődjék, és ne legyen pusztán a tudósok kutatásának gyümölcse. A hagyományos értékek megőrzése az érett hit sajátja.”⁸ Ezek ismeretében jól érthető, hogy az inkulturáció, a kulturális beépülés a szentek megfigyelhető népi tiszteletében, nagy szabadsággal érvényesülhetett; és az nem egy valamilyen „parasztegyház” vadhajtásai.

II. Kulturális beépülés a szentek tiszteletében

Miért és hogyan?

A jogos kérdésre a „szentek közbenjárása” katolikus hitünk ad választ és alapozza meg a belőle származó kultuszt. Erről – a II. vatikáni zsinat „Lumen gentium” határozatát⁹ idézve – a Katolikus Egyház Katekizmusának¹⁰ a 956. és a 2683. pontja ekként tanít: „Azáltal ugyanis, hogy az égiek bensőségeiben egyesülnek Krisztussal, az Egyház egészét még jobban megszilárdítják a szentségben... szüntelenül közbenjárnak értünk az Atyánál. Bemutatják érdemeiket, amelyeket a földön szereztek Jézus Krisztus, Isten és az emberek egyetlen Közvetítője által... Nagy segítséget nyújt tehát gyöngeségünkben az ő testvéri gondoskodásuk” – „Nem szűnnek meg törődni azokkal, akiket itt hagytak a földön... Most közbenjárásukkal szolgálják leginkább Isten tervét. Kérhetjük és kérni is kell közbenjárásukat...”¹¹

A) Így az életállapotok, foglalkozások, keresik, javallják és máris létrehozzák a kulturális beépülést a szentek népi tiszteletében. Hiszen a küzködő ember keresi a kapcsolódási, vagy hivatkozási pontokat a szent életében a magáéval, hogy hasonló élet-

---

⁵ II. vatikáni zsinat „Ad Gentes” decretuma, 1965. dec. 7.

⁶ Az 1985. évi rendkívüli püspöki zsinat zárónyilatkozatából, II. D. 4.

⁷ II. János Pál pápa „Redemptoris Missio” kezdetű enciklikája 1990. dec. 7. 52–53.

⁸ Acta Apostolicae Sedis 61, 577.

⁹ II. vatikáni zsinat „Lumen Gentium” konstitúciója, 1964. nov. 21.

¹⁰ 1992. okt. 11. – Latin alapszöveg 1993.

¹¹ Erről még ld. Előd, 1983. 646.

helyzetben ő is alkalmassá váljon Isten szemében. Így példaképek ők és a tökéle-
tesebb keresztény életre indítanak, főleg az élet hasonló foglalkozásai, kihívásai
közepette: *ők a védőszentek*. Vegyünk néhány példát!¹²

Szent Anna asszony a korai keresztény hagyomány szerint sokáig magtalan, aki
azonban férjével együttes kitartó-bizakodó imádság után mégis Szűz Mária édes-
anyja lehetett és így életsorsával a legvigasztalóbb, legbiztatóbb példakép a minden-
napos élet foglalatosságaiban, az önfeláldozó asszonyi munkában és a reménytelen
bajokban, a család és a bajbajutottak szolgálatára. Így aztán – gyakran meglepő me-
taforikus értelmezéssel – a többek között pártfogója a szabóknak, a szövőknek (az
erős asszonyról szóló ószövetségi mise-olvasmánya révén), az asztalosoknak (mert
Anna volt méltó, hogy az élő „tabernákulumot”, Máriát méhébe fogadja), a
kádároknak (Jessze törzsökéből, Anna és Mária méhéből sarjadt a szőlőtő, melyből
termett a megváltás, bora!), a bányászoknak (mert emléknapja miséjének evangéliu-
mi szakasza szól a szántóföldön elrejtett kincs napvilágra kerüléséről), legfőképpen
azonban az asszonyok pártfogója saját életsorsa miatt: meddőség és más asszonyi
bajokban, valamint az áldott állapotban is, hiszen mégis anya és nagyanya lehetett
(vö. az igen kedvelt un. „Mettertia” = Szent Anna harmadmagával ábrázolások és a
keddi napnak megtartása asszonyok által böjttel, ill. dologtiltással), stb.

Szent Vendel történeti valóságáról annyi állítható, hogy remeteként élt 570 táján
a Vogézek erdős hegyeiben, Magnerich trieri püspök idejében. Mesébe illő legen-
dája szerint azonban skót királyfiként született, de egy római zarándokút során
útitársaival együtt letelepedett és mint remete és pásztor élt a Saar-vidéken. Egy
kapzsi gazda szolgálatában terelte nyáját egy messzi hegyre, ahol imádkozni szo-
kott, onnét viszont csodás gyorsasággal vezette őket haza, megelőzve haragos
gazdáját. Később szerzetesapáttá választották, végül – ismét csodás jelek hatására
– oda temették, ahol imádkozni szeretett.

Bálint Sándor szerint tisztelete hazánkban tetten érhető: csak a XVIII. századtól és
kimutathatóan Padányi Bíró Márton veszprémi püspök ajánlására terjedt el. Attól
fogva viszont látványos gyorsasággal hódította meg a népi vallásosságot. Ennek ki-
indulása feltehetően a nyugati merinójuhászat meghonosodásával magyarázható,
hiszen kezdetben bevándorolt pásztorok jöttek velük. Utánuk viszont teljesen ho-
nossá vált: ruházatában és pártfogásában, hiszen a pásztorok, a jószágtartó gazdák
és a parasztok folyamodtak hozzá. Sőt, ő a barmok védőszentje is, mert képes meg-
védeni őket a vészeektől. Napja számos helyen fogadott ünnep: ünnepi misével és
helyi szentelmények használatával. Igen sok templomi és faluszéli ábrázolása ismer-
etes, ponyván is szerepel. Inkulturációját az formálta ki, hogy a szentségnek mesé-
be illő csodás módján a régi „tudós” pásztorok¹³ képviselőjeként foglalt helyet a népi
kultúrában. Miként Szent Anna az asszonyi, úgy Szent Vendel a pásztori világ impon-
áló példaképe és így kétségbevonhatatlan pártfogója lett.

B) *Jeles idők és fontos napok is kialakítanak kulturális egybeépülést a szentek tiszteleté-
ben*. Tanulságos példánk legyen erre *Sarlósboldogasszony* kultusza.¹⁴ Ne hagyjuk

¹² Ezekhez részletesen ld.: Bálint, 1977., Hetény János: A Mária-ünnepek népi megüléseinek teológiai vizsgálata (kézirat), 1957., Magyar Néprajz VII. 1990., Magyar Néprajzi Lexikon I–V. 1977–82., Szentek Lexikona, 1994.

¹³ Vö.: „tudós pásztor” címszó in: Magyar Néprajzi Lexikon, V. kt.

¹⁴ Bővebben ld. Hetény 1957. 86–135.

szó nélkül, mert figyelmeztető erre az 1941–43. évi Magyarország Néprajza¹⁵, amely csak ennyit mond erről a gazdag népi vallásossági jelenségről: „Mint minden Mária nap, asszonyi dologtiltó nap. A mezőgazdaságban a negyvenes napok közé tartozik.” – Szomorú példa arra, hogy a Bálint Sándor-előtti „vallási” (?) folklór milyen értetlen volt! A Magyar Néprajz VII. kötete 1990-ben, a 417–18. oldalon már jóval méltányosabb e nappal, de a kulturális egybeépülést ez sem érzékelteti. Pedig ez itt rendkívül markánsan jelentkezik!

Induljunk ki a sarlósi énekekből, ezekben fejeződik ki ennek a jeles napnak a jelentősége. Elbeszélik természetesen Mária látogatását a Lukács-evangéliumra támaszkodva, de már a hozzánk való vonatkoztatásával:

(Mária) „siet drága terhével, isteni gyümölcsével,
Amerre mén, ahová lép, áldás derül fel,
mert az égi jó Atya áldását osztogatja,
gazdag termés, istenáldás virul nyomában.”¹⁶

Ebből a meglátásból bontakozik ki s mindennapi életet átölő kultusz: Áldott a hely, ahová Mária jött: virágszentelés, felvirágozott szék kihelyezése, a réten áthaladó búcsúsok szíves látása. Áldott a mező, ahová Mária látogat: ő a bőséges aratás meghozója:

„Mihozzánk is jöjj el, isteni anya...
hozzál minekünk isteni áldást,
nyerj Fiadtól bőséges aratást!”¹⁷

A szemlélet folytatódik; Mária maga is „arat”, Fia számára minket!

„Sarlósboldogasszony napját az Isten elhozta...
Mária is munkálkodik a paradicsomban...
Szent Fia csűrrebe gyűjti az igazakat.”¹⁸

(NB. Ebben a metaforában benne rejlik a sarlós aratás módja: a sarló az asszony kezében van, és ő gyűjti karjára a kalászatokat, majd lehelyezi a férfinép számára. Csak ebből a gyakorlatból alakulhatott ki a „Sarlós” – Boldogasszony képze. „Kaszás” – Boldogasszony pl. a népi világban lehetetlenség lett volna. Egyrészt azért, mert a kaszálás már javában férfimunka, másrészt a kasza „csapkodását” nem tartották méltónak a halandó emberek begyűjtésére Jézus boldog „csűrreibe” (A Halál viszont „kaszás”!) A sarlósi kultusz árulkodik koráról is: csak a sarlózó aratás általános gyakorlata idején keletkezhetett. Egyúttal pedig Szűz Mária = Mediatrix gratiae (kegyelemközvetítő) hitének is sajátos, inkultúrált kifejezője; méltó lenne nemzetközi ismertetésre.

Továbbá áldott az anyaság, amelyet Mária pártfogol: Sarlósboldogasszony az édesanyák segítője is, hiszen a sokáig meddő Erzsébet házába látogatott. És áldott

---

¹⁵ A magyarság néprajza IV. köt. 279.

¹⁶ M. F. 1952.

¹⁷ „Énekek és imádságok” (név nélkül), Bagó Márton nyom. Budán, 1869.

¹⁸ „Hét legújabb énekek...” Gitzy Györgytől Kapuvárott, é.n.

az ember is, akit Mária meglátogat: ugyaninnen kap indítást a társadalom szerencsétlenjeinek gondozása is. Ahogyan ti. Szűz Mária Zakariás házába a feszültség feloldását és szerencsét hozott, úgy mi is az ő példája nyomán tegyünk! Egy korábbiakat rögzítő, XVII. századi feljegyzés tanúsítja, hogy a látogató Máriáról címzett *Fraternitas Exulorum* (Nyomorultak v. száműzöttek vallásos céhe) működött Sopronban, mely vállalta a börtönben lévők látogatását, a halálraítéltek felkészítését, az elítéltek ügyében a közbenjárást, az özvegyek, nyomorgók felkeresését. (NB. Az ünnep akkori szentleckéje volt Jakab levelének 5. fejezetéből: „Ha valaki közületek letér az igazság útjáról, és akad, aki visszatéríti, az tudja meg, hogy... megmenti lelkét a haláltól és a bűnök sokaságára fátyolt borít.”)¹⁹

C) *Időjárásai megfigyelések és egyeztetések a szentek tiszteletében.* Közismert Szent Mátyás apostolnak „*Jégtörő Mátyásként*” való emlegetése. Bálint Sándor szerint az időjárás-változás megfigyelése úgy kapcsolódik ehhez az apostolhoz, hogy őt vértanúságának eszközével, egy szekercével, ábrázolja a keresztény művészet. Ezzel „tör jeget”! – Az eset eddig közismert. De úgy folytatódik, hogy a II. vatikáni zsinat után az egyetemes egyház naptárában némi változásokat eszközöltek. Így Mátyás napját május 14-re helyezték (hogy a böjtre eső február 24-ét tehermentesítsék). A Magyar Katolikus Püspöki Kar azonban élt a nekik biztosított lehetőséggel és kieszközölte a visszatartását ezen a februári napon, mondván, hogy május közepén a magyar nép-nél neveléses volna egy „*Jégtörő*” Mátyás! – Ugyanígy járt közbe a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia a „*Sarlós*” *Boldogasszonnyal* kapcsolatban is, amelyet meg július 2-ről május 31-re helyeztek (hogy közelebb legyen az angyali üdvözlés napjához, mely után Mária Lukács evangélista szerint „sietett” az útra, vö: 1,39). A Püspöki Kar a „sarlós” névre és a hozzá kapcsolódó kultuszra hivatkozva mégis elérte visszahelyezését – csak hazánkban! – július 2-ra.

Mindkét esetben a szentek népi tiszteletében tapasztalható inkulturáció készítette az illetékeseket a hivatalos intézkedésre.

III. Megfigyelések, tanulságok

Amikor a szentek népi tiszteletét a hivatalos egyházi kultusz megnyilvánulásával összevetjük:

– Általában amannak tartalmi bőségét és gazdag változatosságát tapasztalhatjuk meg. Ez annak jelzése és eredménye, hogy helyet foglal a népeletben: munkájának, örömeinek-bánatainak részévé vált. Beleépült a kultúrába; éppen ezért ez „inkulturáció”. Ez az eszménye a hivatalos kultusznak is; a spontán inkulturáció „az érett hit sajátja” (VI. Pál pápa; ld. I. fejezet) – A kultúrába való beleyökereztetés a népi kultúra igénye, mely élet helyzetekben létezik. (Vele szemben vö. VI. Pál figyelmeztetését: „ne legyen csupán a tudósok kutatásának gyümölcse” az egyházi inkulturáció.) A szentek tiszteletének esetében pl. nem naptári számokban tart nyilván, hanem saját életéhez mérten. Tehát Mária látogatása *nem* „július 2-án”, hanem „sarlóskor”, azaz „aratáskor” van. Ezzel a szemlélettel „elevenné teszi az Evangéliumot” (II. János Pál pápa), és egyúttal bizonyosságát adja, hogy az a valami népivé vált,

¹⁹ Házi, 1939. 94, 303–304.

folklorizálódott, ha eredetében hivatalos egyházi rendelkezés volt is. Ha jól értelmezem, ez az a jelenség, amelyen annak idején a „céhbéli ethnográfia” képviselői nem tudták megemészteni Bálint Sándor munkásságát.²⁰

– Ez egy bonyolult kulturális folyamat (vö. II. János Pál pápa: „Ezzel a beépüléssel az Egyház... átadja nekik saját értékeit, miközben átveszi az ő értékeit és meg is újítja azokat” – ld. I. fejezet). Tehát nemcsak „Gesunkenes Kulturgut”, hanem adok-veszek, ide-oda áramlás, mindegyik gazdagodására. Ehhez a kutatás komplex-szemléletére van szükség. Igazán dicsérhetjük Bálint Sándor munkásságát, megközelítő módszerét, mely gyakorlatával jócskán megelőzte az „inkulturáció” felismerését!

– A kulturális beépítésével a népi vallásosság spontán igényével magáénak vallja a Katolikus Egyház Katekizmusában tanított tételt, hogy a szentek „testvéri gondoskodása nagy segítséget nyújt gyöngeségünkben”, mert ők „nem szűnnek meg törődni azokkal, akiket itt hagytak a földön” (ld. II. fejezet).

– A kulturális beépülés igényének mindkét oldalról való meg-nem-értése, sőt egyenes eltiltása, nagy elszegényedést okoz, elidegenedést eredményez (vö. a Magyarország Néprajzának akkori szemlélete, ill. az un. akkomodációs vita szomorú következményei).

– A begyökerezés időigényes (II. János Pál), de alapos folyamat. Teherbíróvá, ellenállóvá tesz. pl. bizonyos szentek napját már a tridenti zsinat át helyezte (1563!), de a magyar népi tisztelet 4 évszázad óta is „makacsul” a korábbi napot tartja! Ilyesmi is latba jöhetett akkor, amikor a Magyar Katolikus Püspöki Kar kieszközölte a magyar naptárban a bizonyos szituációhoz kötött (=kulturálisan begyökeresedett) szentek napjainak megtartását.

Irodalom

BÁLINT Sándor

1977 *Ünnepi kalendárium I–II.* Budapest, Szent István Társulat

ELŐD István

1983² *Katolikus dogmatika.* Budapest, Szent István Társulat

HÁZI Jenő

1939 *Sopron középkori egyháztörténete.* Sopron. (Győregyházmegye múltjából IV/1.)

HETÉNY János

1957 *A Mária-ünnep magyar népi megülésének teológiai vizsgálata.* (Laurea-értekezés a budapesti Hittudományi Akadémián. Kézirat.)

II. JÁNOS PÁL pápa

„Redemptoris Missio” kezdetű enciklikája az egyház minden időre érvényes missziós megbízatásáról. 1990. dec. 7. – Magyar kiadás: Budapest, Szent István Társulat (Pápai megnyilatkozások XXI.) én.

Katolikus Egyház Katekizmusa 1992. okt. 11. Szt. István Társ. Budapest, 1994 (Latin alapszöveg: Libreria Editrice Vaticana 1993.)

---

²⁰ Szendrey Zsigmond bírálata Bálint Sándornak „Az esztendő néprajza” c. kötetéről és Szendrey Ákosnak B. S. „Adatok a magyar búcsújárás néprajzához” c. cikkéről: *Ethnográfia* 1940, 87–90.

MAGYAR NÉPRAJZI LEXIKON

(Főszerk. Ortutay Gy.) I–V. Akadémia Kiadó 1977–82.

A MAGYARSÁG NÉPRAJZA

(szerk. Bátky-Gyórfy-Viski) IV. kt.: „Jeles napok” Szendrey Zsigmondtól). Egyetemi Nyomda, Budapest, 1941–43.²

MIGNE PL

= Patrologiae Cursus Completus. Series Latina. Parisiis 1844. sqq.

M. F.

1952 Égi és földi gyümölcsök. *Új Ember*, júl. 6.

P. PASCHALIS M. D' ELIA SJ.

1958 De ratione qua Evangelium nuntiandum est gentibus Excultoris humanitatis. *Monitor Ecclesiasticus*, Romae.

Ponyvirodalomból

„Énekek és imádságok” Bagó Márton nyomd. Budán 1869. „Hét legújabb énekek...” Gitzy György Kapuvárott, é.n.

Püspöki rendkívüli szinodus határozata

1985 – in II. János Pál „Redemptoris Missio” enciklika, 1990. dec. 7.

SZÁNTÓ Konrád

1982–87 *A katolikus egyház története I–III*. Ecclesia Kiadó, Budapest.

SZENDREY Ákos

1940 Adatok a magyar búcsújárás néprajzához. *Ethnographia* 87–90.

SZENTEK Lexikona.

1994 Dunakönyv Kiadó, Budapest.

II. vatikáni zsinat tanítása. (szerk. Cserháti-Fábián). Budapest, Szt. István Társ.

1986.³ – Tartalmazza az idézett „Ad Gentes” és a „Lumen Gentium” zsinati határozatokat.

Hetény, János

Church Inculturation in the Popular Veneration of Saints

The inculturation, or the rooting into the popular culture, is the aim of the church mission work from the beginnings. It is a two-way process: on one hand the popular reception of the Church's spreading of the Gospel renews the popular culture, on the other hand it can enrich the propagation of the faith, the work of the Church.

It can be particularly noticable in the veneration of the saints. The different life periods and professions search for the infiltration of their culture into the cult of the saints. The author mentions St. Anne as an example. The popular veneration asks her intervention in women affairs, in the household and in certain trades.

St. Vendelin in the 18th Century became the patron saint of shepherding. The important periods can also form infiltration to the popular veneration of saints. The observation of the wether can also result in infiltration. The feast of St. Matthias apostol toward the end of winter inspires that he can break the ice with his hatchet, his equipment of martyrdom.